Implementacja dyskretnego układu regulacji

1 Wprowadzenie

Ćwiczenie ma na celu zbudowanie układu automatycznej regulacji w formie dyskretnej. Niektóre urządzenia mogą nie obsługiwać postaci ciągłej, gdybyśmy chcieli przykładowo zaimplementować algorytm regulatora na mikrokontrolerze. Ciężko byłoby wykorzystać Matlab z Simulinkiem, żeby obliczać wartości sygnału sterującego obiektem. Trzeba zatem rozumieć, jak działa układ regulacji w formie dyskretnej, umieć taką postać otrzymać i wiedzieć, jak należy ją zaimplementować, od samego początku. Dyskretyzacji mogą wymagać różne jego elementy. Po symulacji i dokonaniu syntezy UAR w programie graficznym (na przykład Simulink), prawidłowo wykonana dyskretna aproksymacja powinna dać takie same lub zbliżone efekty.

2 Dyskretyzacja obiektu

Najłatwiej początkowo zamodelować zjawisko fizyczne w postaci ciągłej, za pomocą transmitancji albo równań stanu [1]. Najpopularniejsze metody dyskretyzacji [2] obiektu danego transmitancją ciągłą G(s) przedstawiono poniżej. Przekształcenia przybliżone (1)-(3) różnią się sposobem aproksymacji pochodnej funkcji, w wyniku czego otrzymuje się podstawienie pozwalające przejść bezpośrednio z postaci zmiennej s do postaci zmiennej s.

• przekształcenie δ (metoda różnicy "w przód")

$$G_{\delta}(z) = G(s)|_{s = \frac{1-z^{-1}}{z^{-1}T_p}}$$
 (1)

• przekształcenie δ^- (metoda różnicy "wstecz")

$$G_{\delta^{-}}(z) = G(s)|_{s=\frac{1-z^{-1}}{T_p}}$$
 (2)

• przekształcenie Tustina

$$G_T(z) = G(s)\Big|_{s=\frac{2}{T_n}\cdot\frac{1-z^{-1}}{1+z^{-1}}}$$
 (3)

Poniższe przekształcenia odwzorowują bieguny układu ciągłego s=a w dyskretne $z=e^{aT_p}$ i zapewniają zgodność odpowiednich przebiegów czasowych układu ciągłego i dyskretnego (jak odpowiedzi skokowej, czy impulsowej).

- przekształcenie skokowo-inwariantne
- przekształcenie impulsowo-inwariantne
- przekształcenie z odwzorowaniem biegunów i zer

Przykład. Zdyskretyzować obiekt o transmitancji ciągłej $G(s) = \frac{4}{(2s+1)(s+1)} \rightarrow$ metodami δ^+ , δ^- . Dla dyskretnych transmitancji wyznaczyć równania różnicowe. Zadanie sprowadza się do podstawienia w każde miejsce zmiennej s transmitancji ciągłej odpowiedniej zależności ze zmienną z, zgodnie z (1) i (2).

$$G_{\delta^{+}}(z) = \frac{4}{\left(2 \cdot \frac{1-z^{-1}}{z^{-1}T_{p}} + 1\right) \left(\frac{1-z^{-1}}{z^{-1}T_{p}} + 1\right)} = \frac{4}{\frac{2-2z^{-1}+z^{-1}T_{p}}{z^{-1}T_{p}}} \cdot \frac{1-z^{-1}+z^{-1}T_{p}}{z^{-1}T_{p}}} =$$

$$= \frac{4z^{-2}T_{p}^{2}}{\left(2 + z^{-1}(T_{p} - 2)\right)\left(1 + z^{-1}(T_{p} - 1)\right)} = \frac{4z^{-2}T_{p}^{2}}{2 + z^{-1}(3T_{p} - 4) + z^{-2}(T_{p}^{2} - 3T_{p} + 2)}$$

$$G_{\delta^{-}}(z) = \frac{4}{\left(2 \cdot \frac{1-z^{-1}}{T_{p}} + 1\right) \left(\frac{1-z^{-1}}{T_{p}} + 1\right)} = \frac{4}{\frac{2-2z^{-1}+T_{p}}{T_{p}}} \cdot \frac{1-z^{-1}+T_{p}}{T_{p}}} =$$

$$= \frac{4T_{p}^{2}}{\left((2 + T_{p}) - 2z^{-1}\right)\left((1 + T_{p}) - z^{-1}\right)} = \frac{4T_{p}^{2}}{\left(2 + T_{p}\right)\left(1 + T_{p}\right) - z^{-1}\left(3T_{p} + 4\right) + 2z^{-2}}$$

Do zapisania równania różnicowego należy wyznaczyć zależności między wejściem a wyjściem, a następnie wartość wyjścia w kroku bieżącym w zależności od wszystkich pozostałych.

$$G_{\delta^{+}}(z) = \frac{Y(z)}{U(z)} \Rightarrow \left(2 + z^{-1}(3T_{p} - 4) + z^{-2}(T_{p}^{2} - 3T_{p} + 2)\right)Y(z) = 4z^{-2}T_{p}^{2}U(z)$$

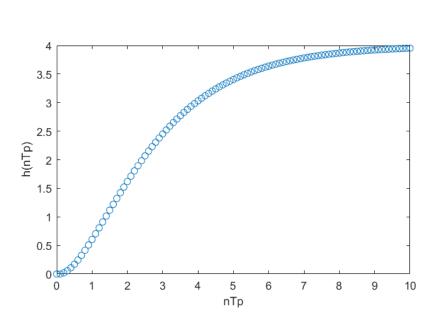
$$2y(n) + (3T_{p} - 4)y(n - 1) + (T_{p}^{2} - 3T_{p} + 2)y(n - 2) = 4T_{p}^{2}u(n - 2)$$

$$y(n) = (2 - 1.5T_{p})y(n - 1) - (0.5T_{p}^{2} - 1.5T_{p} + 1)y(n - 2) + 2T_{p}^{2}u(n - 2)$$

$$G_{\delta^{-}}(z) = \frac{Y(z)}{U(z)} \Rightarrow \left((2 + T_{p})(1 + T_{p}) - z^{-1}(3T_{p} + 4) + 2z^{-2}\right)Y(z) = 4T_{p}^{2}U(z)$$

$$(2 + T_{p})(1 + T_{p})y(n) - (3T_{p} + 4)y(n - 1) + 2y(n - 2) = 4T_{p}^{2}u(n)$$

$$y(n) = \frac{(3T_{p} + 4)}{(2 + T_{p})(1 + T_{p})}y(n - 1) + \frac{2}{(2 + T_{p})(1 + T_{p})}y(n - 2) + \frac{4T_{p}^{2}}{(2 + T_{p})(1 + T_{p})}u(n)$$

Rysunek 1: Przebieg dyskretnej odpowiedzi skokowej dla równania różnicowego

3 Dyskretyzacja regulatora

W ćwiczeniu wykorzystamy układ regulacji z obiektem wieloinercyjnym oraz regulatorem PID w torze głównym. Znając własności regulatora, można na podstawie transmitancji ciągłej zapisać jego postać dyskretną. Sygnałem wejściowym do regulatora jest uchyb, a wyjściowym – sygnał sterujący obiektem.

$$G_R(s) = \frac{U(s)}{E(s)} = K_p \left(1 + \frac{1}{sT_i} + sT_d \right)$$

$$\tag{4}$$

$$u(t) = K_p \left(e(t) + \frac{1}{T_i} \int_0^t e(\tau) d\tau + T_d \frac{de(t)}{dt} \right)$$
 (5)

Całkowanie w dziedzinie dyskretnej odpowiada sumowaniu (metoda prostokątów) przemnożonemu przez przyrost czasu, który będzie aproksymowany jako okres próbkowania $dt \approx T_p$. Różniczkowanie to przyrost wartości funkcji w czasie.

$$u(n) = K_p \left[e(n) + \frac{1}{T_i} \sum_{k=1}^{n} e(k) T_p + T_d \frac{e(n) - e(n-1)}{T_p} \right]$$

$$u(n) = K_p \left[e(n) + \frac{T_p}{T_i} \sum_{k=1}^n e(k) + \frac{T_d}{T_p} \left(e(n) - e(n-1) \right) \right]$$
 (6)

Powyższy algorytm aproksymacji dyskretnej PID nazywa się **pozycyjnym**. Jest to uniwersalne równanie różnicowe regulatora PID, które zależy od nastaw (K_p, T_i, T_d) dobranych na przykład symulacyjnie w układzie ciągłym, a także od okresu pobierania próbek T_p do urządzenia obliczeniowego. Równanie rozpatrywać można, podobnie jak w przypadku ciągłym, jako sumę gałęzi

$$u(n) = u_P(n) + u_I(n) + u_D(n),$$

co może pozwolić na manipulację poszczególnymi torami, przykładowo nieuwzględnienie uchybu w torze różniczkującym, czy warunkowe wyłączenie całkowania.

Całkowe wskaźniki jakości można wyznaczyć na przykład również przez aproksymację całkowania metodą prostokątów:

ISE(n) =
$$T_p \sum_{k=1}^{n} e^2(k)$$
, (7)

IAE(n) =
$$T_p \sum_{k=1}^{n} |e(k)|, \ n = \{1, ..., M\}$$
 (8)

gdzie M oznacza długość symulacji (liczbę próbek dyskretnych). Oprócz przebiegu czasowego wskaźnika ocenę liczbową jakości regulacji umożliwia właśnie wartość końcowa, np. ISE(M).

Powyżej wykorzystane zostało najprostsze numeryczne całkowanie – metodą prostokątów, które w zdecydowanej większości przypadków się sprawdza. Chcąc poprawić jakość regulacji można także pokusić się o zaimplementowanie innej, bardziej złożonej metody, np. trapezów. Więcej informacji na temat układów regulacji dyskretnej można znaleźć w [2, 3]. Zaawansowane metody aproksymacji całkowania w regulatorach PID zostały też pokazane w [4] (Temat 10, p. 4). Przedstawiona aproksymacja wydaje się bardzo intuicyjna, ale ciągłą transmitancję regulatora można też dyskretyzować za pomocą poznanych metod, na przykład (1)-(3).

4 Przebieg ćwiczenia

4.1 Model ciągły i dyskretny obiektu regulacji

• Ustaw parametry obiektu (każdy z Państwa różne):

$$G(s) = \frac{k}{(1 + sT_1)(1 + sT_2)}$$

- -k niech będzie równe czwartej cyfrze numeru albumu
- $-T_1$ niech wynosi 5.[5. cyfra]
- $-T_2$ niech wynosi 0.[6. cyfra]

Osoba o numerze albumu 134306, otrzyma transmitancję obiektu $G(s) = \frac{3}{(1+5.0s)(1+0.6s)}$. Gdyby na wartość wzmocnienia lib stałej czasowej T_2 przypadało zero, ustaw je na dowolną, niezerową wartość.

- → W raporcie umieść numer indeksu oraz postać transmitancji.
- Sprawdź za pomocą programu Simulink/xcos odpowiedź skokową obiektu. Dobierz odpowiednio niską wartość T_p do dyskretyzacji. Powinien on być co najmniej 10-krotnie mniejszy od dominującej stałej czasowej, a całkowita krotność T_p powinna pozwalać uzyskać czas opóźnienia transportowego, jeśli takowe występuje.

Do realizacji inercji można wykorzystać, dla ułatwienia, połączone szeregowo bloki Transfer Fcn obiektami pierwszego rzędu, zamiast liczyć współczynniki wielomianu z mianownika.

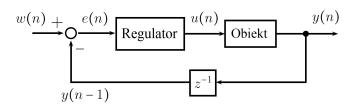
Uwaga! Do dalszych rozważań ustaw wybrany okres próbkowania także w programie Simulink/xcos (Configuration Parameters $\rightarrow$ Fixed Step $\rightarrow$ Tp). Jeśli przebiegi będą zniekształcone, należy jeszcze zmniejszyć T_p .

- Dokonaj dyskretyzacji obiektu jedną z dwóch metod:
  - δ (1) jeśli suma trzech pierwszych cyfr Twojego numeru indeksu daje liczbę parzystą;
  - δ^- (2) jeśli suma trzech pierwszych cyfr Twojego numeru indeksu daje liczbę nieparzystą;
  - $\rightarrow$ W raporcie umieść obliczenia transmitancji G(z) (może być zdjęcie obliczeń). Sugeruję działać na ujemnych potęgach z, jak w przykładzie wyżej.
- Wyznacz równanie rekursywne na podstawie wyliczonej transmitancji; niech T_p będzie w nim parametrem nie podstawiaj w obliczeniach jego wartości.
  - → Umieść obliczenia (mogą być zdjęcia) w sprawozdaniu.
- Zaimplementuj odpowiedź obiektu danego równaniem różnicowym na skok jednostkowy
  w kodzie, używając pętli for (jak było pokazane na pierwszych zajęciach). Nie używaj
  żadnych gotowych funkcji! Porównaj odpowiedź ciągłą i dyskretną, stwierdzając poprawność wykonanej dyskretyzacji.

Odpowiedzi samego obiektu nie trzeba zamieszczać w sprawozdaniu. Ma ono stanowić raczej udokumentowanie bieżących wyników niż opis i wnioski do różnych konfiguracji, jak było do tej pory.

4.2 Podstawowy UAR z regulatorem PID

- Do schematu symulacyjnego obiektu ciągłego dołóż regulator PID (4) i dokonaj syntezy znajdź nastawy, zapewniające odpowiednią jakość regulacji. Można je dobrać ręcznie ważne, by odpowiedź układu ustalała się na zadanej wartości (by potem porównać działanie z układem dyskretnym). Zaimplementuj wskaźniki jakości (7), (8) przebiegi czasowe oraz wartości końcowe. Sygnał wymuszający w(t) = 1(t).
  - → W sprawozdaniu zamieść schemat UAR (zrzut ekranu) z dobranymi nastawami, na którym widoczne będą wartości wskaźników jakości. Zamieść też odpowiedź układu i pod spodem drugi wykres przedstawiający sygnał sterujący obiektem (można ten efekt uzyskać za pomocą oscyloskopu z dwoma wejściami). Załącz także czasowe przebiegi wskaźników jakości. Skomentuj krótko, według jakiego kryterium (optymalizacji jakiego czynnika) dobrano nastawy.
- Na podstawie wyprowadzonego równania rekursywnego obiektu oraz przedstawionego równania dyskretnego regulatora PID (6), zaimplementuj w programie Matlab/Scilab/Octave układ automatycznej regulacji. Implementacja tylko w skrypcie, bez używania gotowych bloków/funkcji! Poglądowy układ dyskretny został przedstawiony na rysunku 2. Ważne jest, by uchyb e(n) bazował na wyjściu opóźnionym o próbkę (stąd czynnik z^{-1} w sprzężeniu). Zaczynając n-ty krok algorytmu, nie znamy jeszcze wyjścia z tego kroku!

Rysunek 2: Pogladowy układ w postaci dyskretnej

Najwygodniej będzie na samym początku skryptu zdefiniować wartości zmiennych (takie jak nastawy regulatora, okres próbkowania), aby można było zaimplementować bezpośrednio uzyskane równania i wszystko przeliczy za nas program. Starajmy się go jak najbardziej parametryzować. Później trzeba określić (na podstawie symulacji ciągłej) czas symulacji i przeliczyć, ile będzie na to potrzebne próbek. Przykładowo, dla czasu symulacji $T_{sim}=15$ sek, okresu próbkowania $T_p=0.01$ sek, będzie to $M=\frac{T_{sim}}{T_p}=1500$ próbek.

Później w pętli czasowej for zaimplementuj równanie regulatora PID (6) wyliczające sterowanie obiektem na podstawie uchybu, jego całki oraz pochodnej. Sterowanie to wyliczone w każdej chwili próbkowania trafi do obiektu danego równaniem rekursywnym.

Uwaga! Proszę zwrócić szczególną uwagę na kilka początkowych kroków pętli. Jeżeli przykładowo otrzyma się równanie rekursywne y(n) = 2y(n-1) + y(n-2) - u(n-2), to w n = 1 oraz n = 2 program będzie chciał odwołać się do elementów o numerach 0 i -1, co spowoduje błąd. Łatwiejsze rozwiązanie to rozpoczęcie symulacji od n = 3, przy czym wartości początkowe y(0) należy ustawić na 0, wartości uchybu e(0) = 1. Rozwiązanie trudniejsze (i wyżej punktowane) będzie to rozważenie w pierwszych krokach próbkowania, jak dokładnie należy zaimplementować poszczególne etapy (najłatwiej instrukcjami warunkowymi).

- Zaimplementuj również obliczanie wskaźników jakości (7), (8). Po zakończeniu pętli, wygeneruj w skrypcie dwa wykresy (jeden pod drugim) pierwszy zawierający sygnał wartości zadanej i odpowiedź układu. Drugi, przedstawiający sygnał sterujący. W drugim oknie wyświetl przebiegi czasowe wskaźników jakości.
  - Powyżej znajduje się podstawowa wersja projektu. Można nie wykonywać już poniższych punktów (tylko zapisać wnioski, wg p. 4.6), ale maksymalne ocena za pracę wyniesie wtedy 6/10 punktów.
- Sprawdź działanie układu (ciągłego i dyskretnego) przy wymuszeniu prostokątnym, o wybranych amplitudach i częstotliwościach przełączeń tak, by widać było ustalenie się sygnału na zadanej wartości. Można zmodyfikować część różniczkującą, by brała pod uwagę nie uchyb, ale tylko pomiar -y(t).
  - $\rightarrow$ W raporcie zamieść listing kodu oraz wyniki działania układu dyskretnego w odpowiedzi na wartość stałą i prostokąt, by można było porównać je z wersją ciągłą. Zamieść też wykresy i wartości końcowe wskaźników jakości. Oś poziomą wyskaluj tak, by reprezentowała ona czas ciągły $t \approx nT_p$.

4.3 Kryterium modułu i symetrii doboru nastaw regulatora

Dla wygenerowanego w p. 4.1 obiektu, dobierz nastawy regulatora korzystając z kryterium modułu oraz kryterium symetrii [3], Temat 12, p. 12.2.1, Tab. 12.1; p. 12.2.2, Tab. 12.2. Struktura regulatora determinowana jest przez metodę oraz postać obiektu regulacji. Zaimplementuj podane struktury regulatora w wersji ciągłej oraz dyskretnej (odpowiedź układu na skok jednostkowy).

Dokonaj analizy oczekiwanych przebiegów czasowych ze względu na przeregulowanie względne (in. maksymalne odchylenie dynamiczne) oraz oczekiwany czas odpowiedzi * – [3], Rys. 12.1 oraz Rys. 12.5.

*Przez czas odpowiedzi rozumie się tutaj czas od początku symulacji do pierwszego osiągnięcia przez wyjście zadanej wartości.

→ W raporcie przedstaw niezbędne obliczenia dot. doboru nastaw (według tabelek; może być zdjęcie obliczeń), zamieść wykresy dla układu dyskretnego: odpowiedzi na skok jednostkowy i wskaźniki jakości, na podstawie wykresów wyznacz maksymalne odchylenia dynamiczne (in. przeregulowania względne) i czasy odpowiedzi. Krótko skomentuj wyniki.

4.4 Sprzężenie wyprzedzające

Wygeneruj sinusoidalny sygnał zadany (o wybranej amplitudzie i częstotliwości). Zbadaj możliwości nadążania układu z regulatorem PID, a następnie zaprojektuj sprzężenie wyprzedzające korygujące sygnał sterujący. Porównaj w Simulinku/xcos skuteczność realizacji pochodnych sygnału zadanego przez bloki Derivative wykonujące różniczkowanie numeryczne, oraz obliczonych pochodnych ciągłych – bloki Sine Wave z podanym przesunięciem fazowym oraz amplitudą (jak na zajęciach, Temat 5). Zrealizuj algorytm regulacji w formie dyskretnej, generując sygnały za pomocą funkcji sin, cos.

Uwaga! Wybierając częstotliwość sinusa, należy zwrócić szczególną uwagę na "możliwości" obiektu – nie zawsze jego dynamika pozwoli na śledzenie wystarczająco szybkiego sygnału.

→ W raporcie zamieść schemat układu ze sprzężeniem wyprzedzającym i wybrane odpowiedzi układu ciągłego (w przypadku różniczkowania numerycznego i ręcznego liczenia pochodnych) oraz układu dyskretnego. Skomentuj krótko wyniki.

4.5 Ograniczenie sterowania i AWC

Zaimplementuj na schemacie ograniczenie sygnału sterującego – blok **Saturation** i porównaj działanie układu dla różnych wartości ograniczeń (niech sygnałem zadanym będzie prostokąt). Odwzoruj ograniczenie w układzie dyskretnym (inwencja własna, np. instrukcje warunkowe).

Zaimplementuj wybraną metodę kompensacji AWC [3], Temat 14, p. 14.2.2 / Rys. 14.4 przez dodanie odpowiednich bloków na schemacie oraz modyfikację kodu w układzie dyskretnym. Sprawdź skuteczność działania AWC dla różnych wartości ograniczeń.

→ W raporcie zamieść schemat układu (zrzut ekranu) z ograniczeniem i realizacją AWC, przykładowe wyniki obrazujące działanie układu dyskretnego z kompensacją i bez, krótko je skomentuj.

4.6 Ocena wyników i wnioski

- Porównaj krótko, na podstawie uzyskanych wyników, działanie układu z regulatorem ciągłym oraz dyskretnym. Jeżeli w implementacji coś nie zadziałało i nie udało się tego naprawić, spróbuj odpowiednio opisać i wyciągnąć wnioski.
- Na końcu sprawozdania proszę umieścić listing z kodem programu. Sam program (plik skryptu) również proszę zamieścić w wyznaczonym miejscu. Proszę też załączyć schemat Simulink/xcos realizujący ten sam układ ciągły, bym mógł porównać działanie.

W przypadku schematów Simulink, proszę przekonwertować je do wersji 17b (File $\rightarrow$ Export Model To $\rightarrow$ Previous Version).

4.7 Aplikacja GUI do przedstawienia wyników

Jest to zadanie nadprogramowe, na <u>dodatkowe punkty</u>. W razie zainteresowania po szczegóły zgłoś się do prowadzącego. ©

Punkty dodatkowe zdobyć można tylko w przypadku wykonania pełnej wersji pracy, tj. wszystkich poleceń 4.1-4.6. Za tę pracę można zdobyć maksymalnie do +4 punktów.

Dodatkowe uwagi

- Postępy prac oraz wszystkie wątpliwości przed oddaniem można na bieżąco konsultować.
- W końcowym raporcie należy unikać wypisywania jakichkolwiek informacji teoretycznych; podajemy tylko wyniki pracy i krótkie do nich komentarze w miejscach, gdzie jest taka prośba.
- Do ustalonego terminu należy wysłać raport i wyniki, a w uzgodnionym terminie zajęć odbędzie się obrona pracy.

Literatura

- [1] Dariusz Horla, Podstawy automatyki, ćwiczenia rachunkowe, część I.
- [2] Dariusz Horla, Podstawy automatyki, ćwiczenia rachunkowe, część II.
- [3] Dariusz Horla, Podstawy automatyki, ćwiczenia laboratoryjne.
- [4] Dariusz Horla, Sterowanie adaptacyjne, ćwiczenia laboratoryjne.

Dodatek – Algorytm przyrostowy PID

Może wystąpić także potrzeba wyznaczenia transmitancji dyskretnej regulatora PID. Wyznaczając różnicę dwóch próbek sygnału wyjściowego (6), można zapisać algorytm **przyrostowy** dyskretnego regulatora PID. Tym razem nie trzeba przechowywać w pamięci wszystkich wartości uchybu, wystarczy tylko dwie poprzednie próbki, jednak mamy dostęp na wyjściu regulatora jedynie do przyrostu sterowania.

$$\Delta u(n) = u(n) - u(n-1) = K_p \left[e(n) - e(n-1) + \frac{T_p}{T_i} \left(\sum_{k=1}^n e(k) - \sum_{k=1}^{n-1} e(k) \right) + \frac{T_d}{T_p} \left(e(n) - e(n-1) - \left(e(n-1) - e(n-2) \right) \right) \right]$$

$$\Delta u(n) = u(n) - u(n-1) = K_p \left[e(n) - e(n-1) + \frac{T_p}{T_i} e(n) + \frac{T_d}{T_p} \left(e(n) - 2e(n-1) + e(n-2) \right) \right]$$
(9)

Wyciągając transformatę Laurenta $\mathcal{Z}$ z powyższego równania, przy założeniu zerowych warunków początkowych, można wyznaczyć transmitancję dyskretną regulatora PID.

$$(1-z^{-1})U(z) = K_{p} \left[(1-z^{-1})E(z) + \frac{T_{p}}{T_{i}}E(z) + \frac{T_{d}}{T_{p}}(1-2z^{-1}+z^{-2})E(z) \right]$$

$$(1-z^{-1})U(z) = \left[K_{p} \left(1 + \frac{T_{p}}{T_{i}} + \frac{T_{d}}{T_{p}} \right) - K_{p} \left(1 + 2\frac{T_{d}}{T_{p}} \right) z^{-1} + K_{p} \frac{T_{d}}{T_{p}} z^{-2} \right] E(z)$$

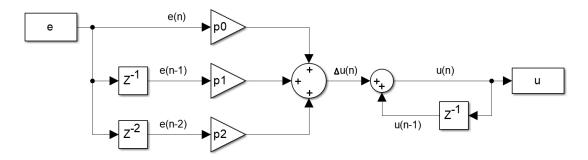
$$(1-z^{-1})U(z) = \left(p_{0} + p_{1}z^{-1} + p_{2}z^{-2} \right) E(z)$$

$$G_{R}(z) = \frac{U(z)}{E(z)} = \frac{p_{0} + p_{1}z^{-1} + p_{2}z^{-2}}{1-z^{-1}}$$

$$(10)$$

$$p_{0} = K_{p} \left(1 + \frac{T_{p}}{T_{i}} + \frac{T_{d}}{T_{p}} \right), \quad p_{1} = -K_{p} \left(1 + 2\frac{T_{d}}{T_{p}} \right), \quad p_{2} = K_{p} \frac{T_{d}}{T_{p}}$$

Obecność całkowania widoczna jest przez $(1-z^{-1})$ w mianowniku Dla równania regulatora danego (9) wygodnie jest też sporządzić schemat analogowy, po wyznaczeniu powyższych współczynników:

Jak widać, wystarczy przechowywać każdorazowo wartości uchybu z dwóch poprzednich próbek oraz wartość sterowania z próbki poprzedniej, by móc wyznaczyć bieżące: $\Delta u(n) = u(n) - u(n-1) \Rightarrow u(n) = \Delta u(n) + u(n-1)$.